

VÄLIKYSYMYS 4/2013 vp

Kotihoidon tukeen tehtävät muutokset

Eduskunnalle

Kataisen ja Urpilaisen sinipunahallituksen leikkauslinja sai syksyn budjettiriihessä jatkokseen hallituksen rakennepoliittisen leikkausohjelman. Viimeiset kaksi vuotta ovat osoittaneet, että linja ei toimi. Suomi nousee vain työllä ja yrittäjyydellä, ei perheitä ja kuntia rankaisemalla. Kotihoidon tuen leikkaaminen jatkaa hallituksen sekä epäonnistunutta että epäoikeudenmukaista politiikkaa.

Kotihoidon tuella on suomalaisten vankkumaton kannatus. Perheet haluavat itse päättää lastensa hoidosta.

Suhtautuminen perheiden valinnanvapauteen on keskeinen kysymys. Perheiden valinnanvapautta on puolustettava. Kataisen ja Urpilaisen hallitus jää historiaan hallituksena, joka tietää perheitä paremmin, mikä on lapsen etu. Hallituspuolueet toimivat vastoin omia ohjelmiaan.

Me emme suostu tinkimään perheiden valinnanvapaudesta. Valinnanvapaus on tärkeää perheiden hyvinvoinnin kannalta. Perheet ovat erilaisia, ja niillä on erilaisia tarpeita varhaiskasvatuksen ja päivähoidon suhteen. Valinnanvaran sisältävä perhepolitiikka kunnioittaa perheiden omaa vastuuta, vahvistaa vanhemmuutta ja edistää vanhempien työssäkäyntiä.

Keskusta teki maaliskuussa 2012 välikysymyksen kotihoidon tuen leikkaamisesta. Tuolloin Kataisen hallitus luopui suunnitelmistaan rajata kotihoidon tuki alle kaksivuotiaisiin ja vakuutti, ettei kotihoidon tukea tulla leikkaamaan. Nyt hallitus rikkoo silloin antamansa lupauksen. Kotihoidon tuen muuttaminen erillisiksi kiin-

tiöiksi äidille ja isälle on selkeä leikkaus. Oppositio ei nytkään hyväksy tätä leikkausta.

Suuri osa perheistä käyttää ainakin jonkin aikaa hyväksi mahdollisuutta hoitaa alle kolmivuotiaista lasta kotona. Kotihoidon tuki parantaa myös päivähoiton laatua, kun kaikkein työläimmistä vaippaikäisistä vain osa hoidetaan päiväkodeissa. Kotihoidon tukea ja kunnallista päivähoitoa tulee molempia kehittää eikä kurjistaa, kuten hallitus on tekemässä.

Kotihoidon tuki on yhdestä alle 3-vuotiaasta 336,67 euroa/kk, muista perheen alle 3-vuotiaista lapsista 100,79 euroa/kk ja yli 3-vuotiaista, alle kouluikäisistä lapsista 64,77 euroa/kk. Pienituloisille perheille maksetaan lisäksi hoitolisää enintään 180,17 euroa/kk. Kotihoidon tuki on huomattavasti pienempi satsaus kuin päivähoito, joka maksaa yli tuhat euroa kuukaudessa alle kolmivuotiaiden osalta. Kunnille kotihoidon tuen leikkaus tulee todella kalliiksi.

Kotihoidon tuen pakkojakamisen seuraukset ovat hallitsemattomat. Kunnalliseen päivähoitoon on potentiaalisesti tulossa jopa noin 24 000 uutta hoidettavaa, joista noin 15 000 lasta on alle kolmevuotiaita. Lisäkustannus kunnille olisi tällöin 250–300 miljoonaa euroa. Kotihoidon tuen muuttaminen tarkoittaa valtaisaan painetta työvoiman saatavuuteen ja sopivien tilojen riittävyteen. Jos kaikki lapset, joita hallituksen kaavailu koskettaa, siirtyisivät päivähoitoon, jouduttaisiin päiväkoteihin palkkaamaan yhteensä yli 5 000 uutta ammattilaista. Pelkästään alle kolmivuotiaiden ryhmiin tarvittaisiin lähes 4 000 uutta hoitajaa. Vaikka kaikki lapset, joita hallituksen

kaavailema uudistus koskettaa, eivät siirtyisikään päivähoitoon, nousevat kuntien kustannukset joka tapauksessa erittäin korkeiksi. On selvää, että kotihoidon tukeen kajoaminen ei palvele millään tavalla hallituksen tavoitetta, jonka mukaan kuntien toimintamenoja pitäisi vähentää miljardilla eurolla vuoteen 2017 mennessä.

Läheskään kaikille kotihoidon tuelta karkoteuille ei löydy työtä. Jos 5 000 vanhempaa jää työttömäksi, työttömyysmenot kasvavat yli 40 miljoonaa vuodessa. Kokonaisuudessaan julkisen talouden lisäkustannukset ovat kasvamassa suuremmiksi kuin mitä on säästö maksamatta jäävästä kotihoidon tuesta ja hallituksen toivomat verotulot 6 000 uudesta työllisestä.

Hallitusohjelmassa on kirjoitettu, että "Perhepolitiikan kolme ydintä ovat palvelut, tulonsiirrot sekä perheen ja työn yhteensovittaminen. Perhepolitiikalla lapsille luodaan turvallinen kasvuympäristö ja vanhemmuutta tuetaan. Perheiden palveluja ja etuuksia kehitetään ottaen huomioon perheiden erilaiset tarpeet." Kataisen hallitus on koko valtakautensa tehnyt päätöksiä, jotka se maksattaa lapsiperheillä. Pienimmät äitiys-, isyys- ja vanhempainrahat eivät ole edes työmarkkinatuen tasolla. Lapsilisien indeksikorotukset on jäädytetty. Perheiden palveluista Kataisen hallitus on leikannut miljardeja euroja, ja lisää leikkauksia on luvassa. Nämä ovat hallituksen tietoisia, kovia valintoja.

Lapsiperheiden talous on tiukalla. Vanhemmat ovat työuransa alussa, jolloin palkkataso on keskimääräistä alhaisempi. Asumiskustannukset vievät suuren osan tuloista. Kataisen hallitus on monin toimin lisännyt asumiskustannuksia, joten perheiden taloudellinen ahdinko on lisääntynyt. Tavallisessa perheessä hoitovapaalle jää pienempituloinen vanhempi, jotta tulojen lasku olisi mahdollisimman pieni. Vain eliitillä on mahdollisuus jakaa hoitovapaa äidin ja isän kesken miettimättä lainkaan taloudellisia seurauksia.

Työelämän tasa-arvoa ei ole saavutettu, vaan useimmiten naisella on pienempi palkka kuin miehellä. Naiset ovat miehiä useammin pätkätöissä. Vanhempainkustannukset jakautuvat epätasaisesti rasittaen naisia työllistäviä yrityksiä. Näihin epäkohtiin puuttuminen edistää tasa-ar-

voa. Kataisen hallituksen keksimä temppu "naiset töihin kotihoidon tukea leikkaamalla" ei sitä tee. Se vain vie perheiltä mahdollisuuden toteuttaa lasten hoito kullekin perheelle parhaalla mahdollisella tavalla.

Asiaa on pohdittava myös työelämän kannalta. Hoitovapaalle ja kotihoidon tuelle jääminen estyy, jos vanhempien töiden järjestämisessä ei ole joustoa. Kaavamainen jako äidin ja isän hoitajaksoihin estää hoitovapaan käyttämisen myös työnantajan kannalta järkevästi. Esimerkiksi opettajan työssä hoitovuoron vaihtaminen olisi hyvä voida ajoittaa lukukauden vaihteeseen. Monet vanhemmat ovat projektiluontoisissa töissä, joiden aikataulut eivät sovellu kaavamaiseen malliin. Näissäkin tapauksissa perheiltä tosiasiallisesti viedään mahdollisuus hoitaa lasta kotihoidon tuella kolmivuotiaaksi asti.

Jyrki Kataisen hallituksen tulee vielä vastata moneen kysymykseen: Saako yksinhuoltaja vain puolet siitä kotihoidontukiajasta kuin pariskunta? Voiko kunta maksaa kuntalisää alle kolmivuotiaan lapsen perheelle, joka ei saa kotihoidon tukea? Miten kunnat suoriutuvat siitä, että perheet joutuvat valitsemaan kunnallisen päivähoidon kotihoidon sijaan? Mitä tapahtuu, jos päivähoitopaikkoja ei ole riittävästi? Tullaanko vanhempien oikeutta hoitovapaaseen rajoittamaan?

Kataisen hallituksen on esitettävä omat laskelmansa siitä, kuinka paljon kotihoidon tuen leikkaus kuroo umpeen kestävyysvajetta. Toistaiseksi leikkauksen perustelut ovat vain ministereiden ontuvien selitysten varassa. Kotihoidon tukea leikkaamalla ei Suomen taloutta pelasteta.

Hallituksen perhepolitiikka on ollut hapa-roivaa. Hallitukselta on puuttunut kokonaisnäkemys hyvästä 2010-luvun perhepolitiikasta. Nyt tarvitaan suunnan muutos. Hyvinvoivissa perheissä kasvavat hyvinvoivat lapset.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Millä toimenpiteillä hallitus varmistaa lapsiperheiden valinnanvapauden eri

hoitomuotojen välillä niin, ettei perheiden mahdollisuus hoitaa alle kolmivuotiaasta lasta kotihoidon tuella heikkene ja

miten hallitus varmistaa sen, että kunnat selviävät päivähoitovelvoitteistaan?

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 2013

Anu Vehviläinen /kesk
Kimmo Tiilikainen /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Lasse Hautala /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Timo Kalli /kesk
Anne Kalmari /kesk
Elsi Katainen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Katri Komi /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Paula Lehtomäki /kesk
Jari Leppä /kesk
Mika Lintilä /kesk
Markus Lohi /kesk
Eeva-Maria Maijala /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Tuomo Puumala /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Juha Rehula /kesk
Eero Reijonen /kesk
Markku Rossi /kesk
Simo Rundgren /kesk
Annika Saarikko /kesk
Mikko Savola /kesk
Juha Sipilä /kesk
Ari Torniainen /kesk
Tapani Tölli /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk
Juho Eerola /ps
Ritva Elomaa /ps
Teuvo Hakkarainen /ps

Jussi Halla-aho /ps
Lauri Heikkilä /ps
James Hirvisaari /ps
Reijo Hongisto /ps
Olli Immonen /ps
Ari Jalonen /ps
Anssi Joutsenlahti /ps
Johanna Jurva /ps
Arja Juvonen /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Pentti Kettunen /ps
Kimmo Kivelä /ps
Osmo Kokko /ps
Laila Koskela /ps
Jari Lindström /ps
Maria Lohela /ps
Anne Louhelainen /ps
Pirkko Mattila /ps
Lea Mäkipää /ps
Hanna Mäntylä /ps
Martti Mölsä /ps
Mika Niikko /ps
Jussi Niinistö /ps
Pentti Oinonen /ps
Tom Packalén /ps
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Timo Soini /ps
Ismo Soukola /ps
Maria Tolppanen /ps
Reijo Tossavainen /ps
Kaj Turunen /ps
Kauko Tuupainen /ps
Pertti Virtanen /ps
Ville Vähämäki /ps
Juha Väätäinen /ps
Jyrki Yrttiaho /vr
Markus Mustajärvi /vr